

Uimhir Lárionaid

71	
----	--

Uimhir Iarrthóra

--

General Certificate of Secondary Education
2011–2012

Eolaíocht: Teastas Singil (Modúlach)

Patrúin Cheimiceacha agus ár dTimpeallacht

Modúl 3

Bonnsraith

[GSC31]

DÉ MÁIRT 28 FEABHRA 2012

11.00 am–11.45 am

AM

45 nóiméad.

TREOIR D'IARRTHÓIRÍ

Scríobh d'Uimhir Lárionaid agus d'Uimhir Iarrthóra sna spásanna chuige sin ag barr an leathanaigh seo.

Scríobh do fhreagraí sna spásanna chuige sin sa scrúdpháipéar seo. Freagair **gach ceann** de na **seacht** gceist.

EOLAS D'IARRTHÓIRÍ

Is é 45 an marc iomlán don pháipéar seo.

Léiríonn figiúirí idir lúibíní ar thaobh na láimhe deise de leathanaigh na marcanna atá ag dul do gach ceist nó do gach cuid de cheist.

Tá Bileog Sonraí ar fáil le húsáid leis an pháipéar seo.

Don Scrúdaitheoir amháin

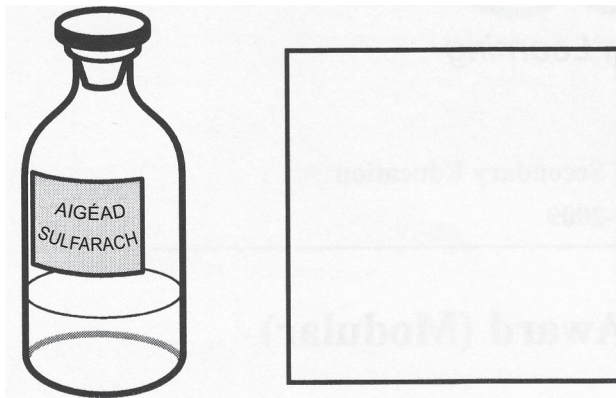
Uimhir Ceiste	Marcanna
1	
2	
3	
4	
5	
6	
7	

Marc Iomlán

--

- 1 (a) Is leacht **creimneach** é aigéad sulfarach agus ba chóir é a lipéadú le siombail ghuaise.

- (i) Tarraing, sa bhosca thuas, an tsiombail ghuaise ba chóir a chur ar an bhuidéal d'aigéad sulfarach. [1]
- (ii) Cén cineál substainte a bheadh ann i mbuidéal a bhfuil an tsiombail ghuaise seo thíos air?

© Crown copyright

_____ [1]

- (iii) Seachas contúirt a chur in iúl, luaigh **dhá fháth** eile a mbionn siombailí guaise, seachas focail, ar bhuidéil de cheimiceáin.

1. _____

2. _____ [2]

(b) Is substaint í Bainne na Maignéise atá thar a bheith úsáideach sa teach.

(i) Cad é an t-ainm ceimiceach atá ar Bhainne na Maignéise?

Ciorclaigh an freagra ceart.

hidrigincharbónáit sóidiam : clóiríd mhaignéisiam :

hidrocsaíd mhaignéisiam [1]

(ii) Comhlánaigh an abairt seo a leanas.

Roghnaigh ó:

alcaileach : neodrach : aigéadach

Is substaint _____ í Bainne na Maignéise agus is

féidir é a úsáid le mí-dhíleá aigéadach sa ghoile a leigheas. [1]

2 (a) Anseo thíos tá breiseáin bhia agus na feidhmeanna atá leo.

Tarraing líne dhíreach le gach breiseán bia a mheaitseáil leis an fheidhm atá leis.

Tá ceann amháin acu déanta cheana féin.

Breiseán bia

Feidhm

milseoirí

cuireann cuma tharraingteach ar bhia

eiblitheoirí

rogha mhalartach ar shiúcra

dathuithe

rialáíonn pH

frithocsaídeoírí

déanann meascán d'ola agus uisce a chobhsú

cuireann cosc ar shailte éirí bréan

[3]

(b) Tá uimhir a thosaíonn ar litir ón aibítir ar na breiseáin uilig.

Cén litir í?

_____ [1]

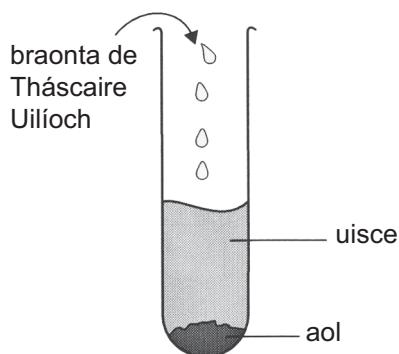
(c) Luaigh **dhá** fhadhb a bhíonn ann mar gheall ar bhreiseáin i mbia?

 _____ [2]

LEATHANACH BÁN

(Leanann na ceisteanna ar an chéad leathanach eile)

- 3 Is substaint é aol a chuireann feirmeoirí leis an ithir. Bíonn athrú datha ann nuair a chuirtear Táscaire Uilíoch agus uisce le sampla d'aol.

- (a) Cén dath a bheadh ar an táscaire?

Ciorclaigh an freagra ceart.

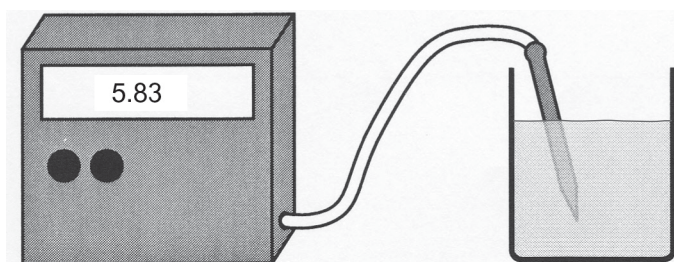
dearg : glas : corcra [1]

- (b) Comhlánaigh an abairt seo thíos.

Is planda é cabáiste dearg a bhfuil ruaim ann. Athraíonn dath na ruaim seo nuair a chuirtear í i dtuaslagán aigéadach agus i dtuaslagán alcaileach.

Is é a thugtar ar an chineál ruaim seo ná _____ . [1]

- (c) Taispeánann an léaráid seo thíos dóigh eile lena fháil amach má tá sampla d'ithir aigéadach.

- (i) Cén t-ainm a thugtar ar an chineál fearais seo?

_____ [1]

- (ii) Luaigh buntáiste **amháin** a bhaineann leis an fhearas seo.

_____ [1]

(d) Míinigh ina iomláine cad chuige a gcuireann feirmeoirí aol leis an ithir in amanna.

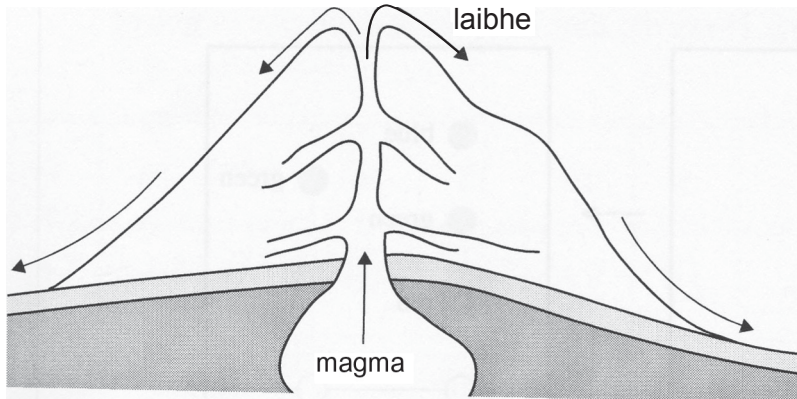
[2]

Scrúdaitheoir Amháin

Marcanna Athmharc

--	--

4 Bolcán beo atá sa léaráid seo thíos.

(a) Úsáid an léaráid lena mhíniú ina iomláine cad é a tharlaíonn nuair a bhrúchtann bolcán.

[2]

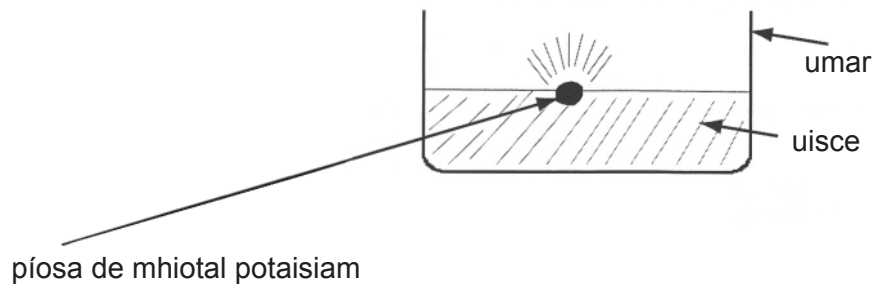
(b) I Márta 2011, bhí súnámaí ann amach ó chósta na Seapáine mar gheall ar chrith talún. Luaigh cad é is súnámaí ann agus luaigh **dhá** fhadhb a bheadh ann dá bharr.

[3]

(c) Ba é 9.5 an tomhas scála don chrith talún sa tSeapáin i Márta 2011. Cad é ainm an scála a bhíonn in úsáid le crith talún a thomhas?

[1]

- 5 Bhí Seán ag amharc ar an mhúinteoir nuair a bhí turgnamh ar bun aige le miotal potaisiam agus uisce.

Is iad seo thíos na breathnuithe a thaifead Seán:

- chuaigh an potaisiam trí thine ar an toirt
- dath liathchorcra a bhí ar an lasair
- bhí meall lonrach ann agus é leáite
- bhog sé go gasta thar dhromchla an uisce
- scaoileadh gás
- rinneadh tuaslagán éadathach

Anseo thíos tá an chothromóid focal don imoibriú seo:

Úsáid an fhaisnéis thuas leis na ceistanna seo a leanas a fhreagairt.

- (a) Luaigh píosa faisnéise **amháin** a léiríonn go bhfuil potaisiam níos éadroime ná uisce.

_____ [1]

- (b) Cad é ainm an gháis a tháirgtear sa turgnamh seo?

_____ [1]

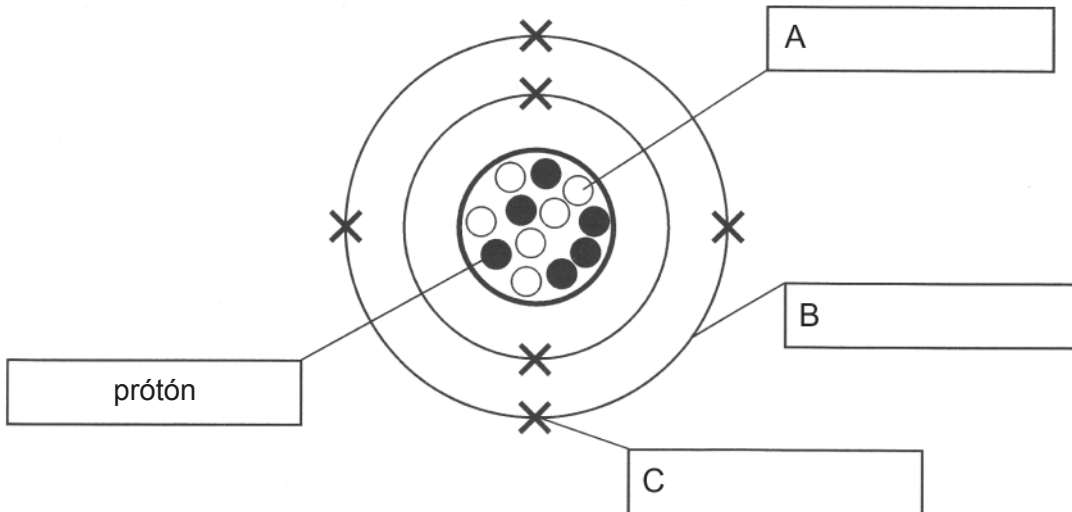
- (c) Luaigh píosa faisnéise **amháin** a léiríonn go dtáirgtear teas san imoibriú seo.

_____ [1]

- (d) Táirgtear substaint ar alcaile í sa turgnamh. Ainmnigh an tsubstaint seo.

_____ [1]

6 Taispeánann an léaráid adamh carbóin.

(a) Ainmnigh na páirteanna atá lipéadaithe A, B agus C ar an léaráid thuas. [3]

(b) Comhlánaigh an abairt seo thíos.

An líon _____ móide an líon _____ in adamh, is é a thugtar air seo ná **maisúimhir** na dúile sin. [2]

(c) Tá ocht leictreon in adamh ocsaigine.

Tarraing léaráid sa spás seo thíos lena léiriú cad é an cóiriúchán atá ar na hocht leictreon seo in adamh ocsaigine.

[2]

(d) Dóinn miotal maignéisiam in aer agus táirgtear an chomhdhúil ocsaíd mhaighnéisiam.

Is é MgO an fhoirmle atá ar ocsaíd mhaighnéisiam.

Ríomh **líon iomlán** na gcáithníní atá in ocsaíd mhaighnéisiam.

Is féidir go mbeidh an Bhileog Sonraí ina cuidiú agat.

prótóin _____

leictreoin _____

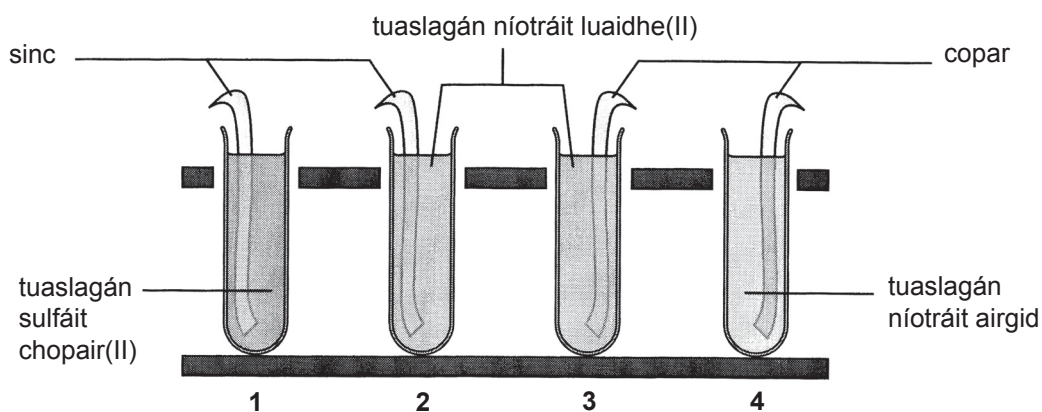
neodróin _____

[3]

Scrúdaitheoir Amháin

Marcanna Athmharc

- 7 Rinne Daithí turgnamh lena fháil amach cad iad na miotail is imoibríche. Chuir sé an fearas i dtreoir mar a léirítear sa léaráid seo thíos.

Thaifead sé a chuid torthaí sa tábla seo thíos.

Promhadán	Cuma an tuaslagáin ar dtús	Cuma an mhiotail ar dtús	Cuma an tuaslagáin i ndiaidh 2 uair an chloig	Cuma an mhiotail i ndiaidh 2 uair an chloig
1	gorm	dath an airgid	éadathach	deascán dearg donn
2	éadathach	dath an airgid	éadathach	deascán liath bán
3	éadathach	dath dearg donn	éadathach	dath an airgid níl deascán ann
4	éadathach	dath dearg donn	gorm	deascán liath

Úsáid an fhaisnéis seo leis na ceistanna seo a leanas a fhreagairt.

- (a) Cad é an t-ainm a thugtar ar imoibriú ina nglacann miotal amháin áit miotail eile?

_____ [1]

- (b) Cé acu promhadán, 1, 2, 3 nó 4, nach raibh aon imoibriú ceimiceach ann?

_____ [1]

- (c) Ainmnigh an deascán dearg donn ar an mhiotal since i bpromhadán 1.

_____ [1]

(d) D'imigh an dath gorm ón tuaslagán i bpromhadán 1. Mínigh cad é mar a tharla sé seo.

_____ [1]

(e) Cén ceann de na miotail sa turgnamh is imoibríche?

Ciorclaigh an freagra ceart.

copar airgead sinc luaidhe [1]

(f) Mínigh ina iomláine cad é a tharlaíonn i bpromhadán 4.

_____ [2]

SEO DEIREADH AN SCRÚDPHÁIPÉIR

Scrúdaitheoir Amháin

Marcanna Athmharc

Cuireadh isteach ar chead chun an t-ábhar cóipchirt uile a atáirgeadh.
I gcásanna áirithe is féidir nár éirigh le CCEA teagmháil a dhéanamh le húinéirí cóipchirt agus beidh sé sásta na hadmhálacha sin a fágadh ar lár a chur ina gceart amach anseo ach é a chur ar an eolas.